

Integrarea geto-dacilor în lumea romană

1. Definiție

Romanizare = proces istoric îndelungat, organizat, ireversibil și susținut de statul roman, prin care populațiile neromane au preluat și asimilat limba latină, instituțiile, modul de viață, cultura și tradițiile romane.

Legiune = unitate militară principală a armatei romane, constituită din pedestrași care au fost, în general, cetățeni romani (în perioada imperială o legiune a fost compusă din 5200 de infanteriști și 120 de trupe auxiliare).

Castru = tabără fortificată în sistemul defensiv roman, inițial desemnând taberele trupelor amplasate în zonele de frontieră.

Limes = linie de hotar, graniță, fortificație, frontieră fortificată, de cele mai multe ori pe un hotar natural, la granițele Imperiului Roman.

2. Premisele procesului de romanizare

- secolul al II-lea î.Hr. - contactele dintre geto-daci și romani s-au intensificat, pe măsură ce aceștia din urmă s-au apropiat de Dunăre;
- secolul I î.Hr. - geto-dacii au adoptat moneda, ceramica și podoabele romane;
- 29-27 î.Hr. - Dobrogea a devenit provincie romană;
- secolul I d.Hr. - romanii au devenit stăpâni pe ambele maluri ale Dunării (la nord până în lunca Dunării).

3. Organizarea provinciei romane Dacia

- 106-271/275 - Dacia a devenit provincie romană de rang imperial și a inclus următoarele provincii istorice: Transilvania, Banat, Oltenia și vestul Munteniei;
- provincia a fost condusă de un guvernator imperial, care a purtat titlul de *legatus augusti propraetore*, și a avut capitala la Ulpia Traiana Sarmizegetusa (construită la 40 km de fosta capitală a statului geto-dac);
- 106-271/275 - teritoriile necucerite (Maramureș, Crișana, Moldova și Muntenia) au rămas în stăpânirea dacilor liberi;
- Dacia a fost apărată de două **legiuni** romane, contonate pe teritoriul acesteia, *Legiunea a V-a Macedonica* și *Legiunea a XIII-a Gemina*, și numeroase detașamente auxiliare;
- teritoriul provinciei a fost reorganizat administrativ în perioada împăraților Hadrian (117-138) și Marcus Aurelius (161-180), inițial fiind împărțită în Dacia Superior și Dacia Inferior, ulterior în Dacia Porolissensis, Dacia Apulensis și Dacia Malvensis;
- Dacia romană, precum Dobrogea, a cunoscut un intens proces de colonizare cu populații latinofone venite din toate colțurile Imperiului Roman și a fost supusă unei urbanizări intense, specific romane, formându-se orașe de tipul *colonia* (de rang superior) și *municipia* (de rang inferior);
- provincia Dacia a avut o viață economică înfloritoare, fiind integrată lumii romane prin desfășurarea unor activități ce au corespuns necesităților vremii, precum mineritul (exploatarea zăcămintelor de aur și argint în colonia minieră Alburnus Maior, a fierului și a cuprului), agricultura (constituirea fermelor agricole de tip roman), meșteșugurile și comerțul (a schimbat produse cu alte provincii din cadrul Imperiului Roman).

4. Romanizarea geto-dacilor

- principalii factori care au contribuit la romanizarea geto-dacilor au fost următorii:

I. Administrația: a fost reprezentată de guvernatorul Daciei romane, funcționarii provinciali și cei

locali.

II. Armata romană: a fost cantonată în **castre** (Apulum, Porolissum, Potaissa și Romula), în jurul cărora au apărut așezări locale, care au fost romanizate.

III. Veteranii: după încheierea serviciului militar, o parte dintre veterani s-au stabilit în Dacia, unde și-au întemeiat familii, au primit pământ, funcții și compensații bănești.

IV. Coloniștii romani: au fost aduși din toate zonele Imperiului, fiind purtători ai culturii romane (au creat așezări locale de tip roman: *canabae*, *vicus*, *pagus* și *villa rustica*).

V. Urbanizarea: romanii au construit orașe cu statut de *colonia* (Ulpia Traiana Sarmizegetusa, Apulum, Drobeta, Malva, Napoca, Potaissa și Romula) și *municipia* (Ampelum, Dierna, Porolissum și Tibiscum).

VI. Viața economică: Dacia a fost integrată în sistemul economic roman și prinsă într-un intens schimb de produse cu Roma și provinciile Imperiului, grație unui sistem de drumuri temeinic construite de inginerii romani (a creat legături între autohtoni și coloniștii romani).

VII. Justiția: s-a realizat în conformitate cu dreptul roman.

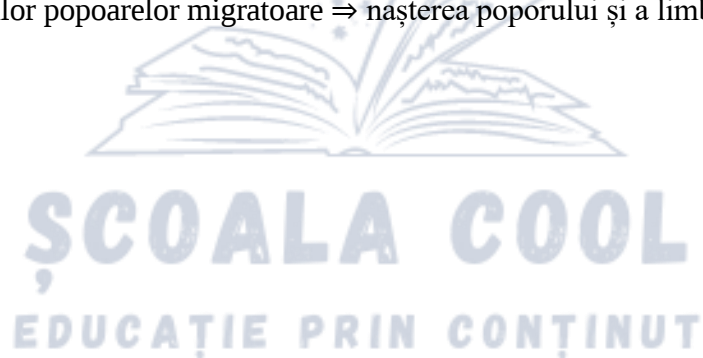
VIII. Cultura: a avut un rol decisiv în romanizarea Daciei, limba latină asigurând comunicarea între autohtoni și coloniștii romani.

IX. Religia: a cunoscut două fenomene, cel de *interpretatio romana* (adorarea unor zeități geto-dace sub nume romane) și pe cel de *sincretism* (contopirea mai multor zeități într-una singură).

- 106-271/275 - dacii liberi au reprezentat populația autohtonă neinclusă în provincia romană Dacia, relațiile lor cu această provincie fiind complexe: pe de o parte, au atacat deseori **limesul**, pe de altă parte, au primit influențe de civilizație romană, fiind supuși, cu timpul, romanizării;

- 271/275 - împăratul Lucius Domitius Aurelianus, confruntat cu imposibilitatea apărării provinciei în fața atacurilor dacilor liberi și ale goților germanici, în condițiile crizei economice și militare din Imperiu, a retras armata și administrația din Dacia ⇒ încetarea stăpânirii imperiale în provincie;

- secolele III-VIII - populația romanizată de pe teritoriul provinciei, daco-romanii, nu a abandonat Dacia, în ciuda atacurilor popoarelor migratoare ⇒ nașterea poporului și a limbii române.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=LFJ4KJNExxw>

<https://www.youtube.com/watch?v=fvuEt2xd8Vc>

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
3. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
4. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
5. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
6. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitară, București, 2008.
7. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
8. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
9. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
10. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
11. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
12. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
13. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
14. Pop, Ioan-Aurel, *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
15. Hitchins, Keith, *Scurtă istorie a României*, Editura Polirom, Iași, 2015.
16. Popa-Lisseanu, Gheorghe, *Dacia în autorii clasici*, Editura Vestala, București, 2015.